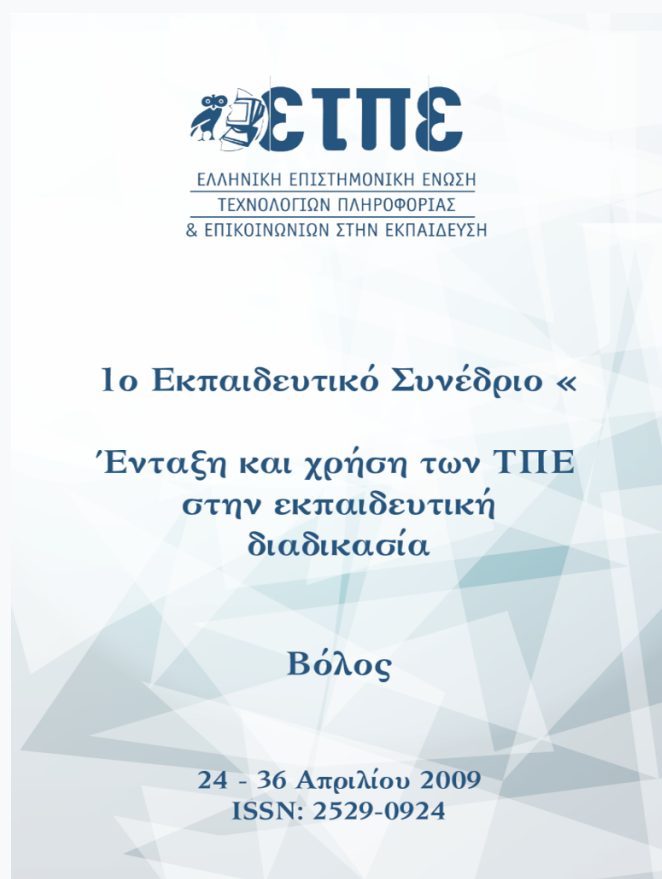

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2009)

1ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο «Ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία»

«Ένα Ανδρόγυνο στην κλασσική Αθήνα» Ένα Διαθεματικό Σενάριο Διδασκαλίας με χρήση των ΤΠΕ για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας από μτφρ. Β΄ Γυμνασίου

Βασιλική Ζέττα

Βιβλιογραφική αναφορά:

Ζέττα Β. (2024). «Ένα Ανδρόγυνο στην κλασσική Αθήνα» Ένα Διαθεματικό Σενάριο Διδασκαλίας με χρήση των ΤΠΕ για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας από μτφρ. Β΄ Γυμνασίου . *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 688–693. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/6595>

«Ένα Ανδρόγυνο στην κλασική Αθήνα» Ένα Διαθεματικό Σενάριο Διδασκαλίας με χρήση των ΤΠΕ για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας από μτφρ. Β΄ Γυμνασίου

Βασιλική Ζέττα
Φιλολόγος Δ.Ε.Ν. Σερρών
siliazet@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση αναφέρεται στο σχεδιασμό ενός διαθεματικού διδακτικού σεναρίου στο μάθημα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας από μετάφραση με τη χρήση των ΤΠΕ. Η πρόσφατη αλλαγή των σχολικών βιβλίων στο Γυμνάσιο και η παράλληλη εισαγωγή στην εκπαιδευτική διαδικασία συνοδευτικών ψηφιακών λογισμικών αποτέλεσε στοιχείο πρόκλησης για την ανίχνευση δυνατοτήτων αξιοποίησης των νέων δεδομένων στη διδασκαλία του πλέον παραδοσιακού μαθήματος, της αρχαίας ελληνικής Γραμματείας. Παράλληλα η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη στοχεύει κυρίως στη δημιουργία του κατάλληλου παιδαγωγικού πλαισίου, μέσα στο οποίο η γνώση οικοδομείται με την ενεργητική, συμμετοχική και ομαδοσυνεργατική εμπλοκή των μαθητών.

Λέξεις-Κλειδιά: αρχαία ελληνική γραμματεία, ΤΠΕ, διδακτικό σενάριο

1. Εισαγωγή

Ο κύριος σκοπός του μαθήματος της αρχαίας ελληνικής γραμματείας στο Γυμνάσιο είναι ανθρωπογνωστικός και αρχαιογνωστικός. Ο μορφωτικός-ανθρωπιστικός σκοπός συντελείται με τη βαθύτερη κατανόηση και ερμηνεία των κειμένων, μέσα από την παράλληλη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Τα αρχαία ελληνικά κείμενα, πέρα από την ανθρωπιστική παιδεία, συμβάλλουν στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και τη δημιουργία ελεύθερης και υπεύθυνης προσωπικότητας. Κεντρικός άξονας, λοιπόν, του μαθήματος είναι η σπουδή του ανθρώπου με τη μελέτη και την κατανόηση της συμπεριφοράς, της δράσης και του αγώνα του ανθρώπου της ελληνικής αρχαιότητας για να γνωρίσει τον κόσμο και τη ζωή, να αναζητήσει την αλήθεια και τη γνώση σε όλους τους τομείς του επιστητού και, έτσι, να θεμελιώσει την επιστήμη και την τέχνη, με άλλα λόγια τον πολιτισμό. Σύμφωνα με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Σπουδών της Αρχαίας Ελληνικής γραμματείας τονίζεται πως «η προσέλευση του ενδιαφέροντος των μαθητών και η συμμετοχή τους εξαρτάται από το βαθμό που το περιεχόμενο της διδασκαλίας συνδέεται και με τη σύγχρονη ζωή και συστοιχίζεται με τις ανάγκες του σημερινού νέου ανθρώπου». Στο πλαίσιο αυτό κινείται και η εισαγωγή και παιδαγωγική αξιοποίηση του εκπαιδευτικού λογισμικού που συνοδεύει πλέον τη διδασκαλία του μαθήματος των αρχαίων Ελληνικών από μετάφραση. Αν σ'όλα αυτά προσμετρήσουμε και το γεγονός πως οι σημερινοί μαθητές ζουν απόλυτα στην κοινωνία της πληροφορίας και των νέων τεχνολογιών χρησιμοποιώντας καθημερινά όλες τις δυνατότητες που τους προσφέρονται, προκύπτει το ερώτημα πόσο ακόμη μπορεί το σχολείο να συντηρεί παραδοσιακά εκπαιδευτικά μοντέλα μάθησης.

Η παρούσα εισήγηση αποτελεί μια πρόταση διδακτικού σεναρίου, η οποία προσπαθεί να αξιοποιήσει τις δυνατότητες του εκπαιδευτικού λογισμικού «**«Ο δημόσιος και ιδιωτικός βίος των Αρχαίων Ελλήνων»**», το οποίο είναι εγκεκριμένο από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Στόχος είναι οι μαθητές να εξοικειωθούν με διαφορετικές πηγές άντλησης γνώσεων μέσα από σύγχρονες, πολυμεσικές εφαρμογές, αλλά κυρίως να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες των ΤΠΕ για μια αποτελεσματικότερη κατάκτηση της γνώσης βασιζόμενοι στη μέθοδο της υποβοηθούμενης ανακάλυψης.

Η πλοήγηση στο λογισμικό είναι προσιτή στους μαθητές και γίνεται με “hot spots”, «θερμές» δηλαδή περιοχές που ενεργοποιούνται με το πέρασμα του δείκτη του ποντικιού (κέρσορα) επάνω τους. Κινητοποιείται έτσι το ενδιαφέρον των μαθητών καθώς αναλαμβάνουν οι ίδιοι την έρευνα του υλικού και μετατρέπουν την διαδικασία σε μαθητοκεντρική. Το λογισμικό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για την πλαισίωση του μαθήματος από εικαστικό υλικό, που μπορεί να προσδώσει αμεσότητα στην προσέγγιση του αρχαίου κόσμου. Το εκπαιδευτικό υλικό που περιέχει δίνεται με τη μορφή ηλεκτρονικού βιβλίου, με εμφανή όμως την προσπάθεια «θεατρικής» απόδοσης των θεμάτων τόσο του δημόσιου, όσο και του ιδιωτικού βίου των Αρχαίων Ελλήνων. Ο μαθητής παρακολουθεί τις συνήθειες και τις κινήσεις ενός επιλεγμένου προσώπου της εποχής, συλλέγοντας στοιχεία και πληροφορίες για τη ζωή του. Το στατικό όμως περιβάλλον επαφής και η απουσία δυνατότητας διαδραστικής προσέγγισης των μαθητών οδήγησε στην παράλληλη χρήση του διαδικτύου για την ολοκλήρωση του διδακτικού σεναρίου.

Στην Γ' φάση του σεναρίου οι μαθητές χρησιμοποιούν το διαδίκτυο ως πηγή έρευνας και διαδραστικής άντλησης πληροφοριών μέσα από δύο σημαντικούς για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη, δικτυακούς τόπους έναν ελληνικό και έναν αγγλικό. Τους δίνεται έτσι η ευκαιρία να συγκρίνουν διαφορετικού είδους πηγές και να εντοπίσουν αναλογίες στην παρουσίαση όμοιων θεμάτων στο πλαίσιο του κριτικού γραμματισμού τους. Μ' αυτόν τον τρόπο αποφεύγεται η μονολιθικότητα και η αυθεντία της μιας και μοναδικής πηγής πληροφοριών-το σχολικό βιβλίο- και διαπιστώνεται στην πράξη η συμπληρωματικότητα των διαφόρων μέσων κυρίως των εποπτικών ή τεχνολογικών εργαλείων αλλά και η σημαντική συμβολή τους με την κατάλληλη αξιοποίησή τους στη μαθησιακή διαδικασία μέσα από τη διδακτική πράξη.

2. Βασική ιδέα του σεναρίου

Οι μαθητές αφού προσεγγίσουν ποικίλα κείμενα (απλά και πολυτροπικά), θα δημιουργήσουν ένα υβριδικό άλμπουμ της ζωής μιας Αθηναίας, το οποίο θα αναρτήσουν στο προσωπικό της Ιστολόγιο που θα δημιουργήσουν στα πλαίσια του μαθήματος.

3. Εργαλεία (Έντυπα Και Ηλεκτρονικά):

- Σχολικό εγχειρίδιο: Αρχαία Ελλάδα Ο τόπος και οι άνθρωποι Β' Γυμνασίου Αρχαία ελληνικά από μτφρ)
- Εκπαιδευτικό λογισμικό « Ο ιδιωτικός βίος των αρχαίων Ελλήνων»
- Διαδίκτυο (φυλλομετρητής)
- Χρήση λογισμικού επεξεργασίας και παρουσίασης κειμένων.
- Προγράμματα επεξεργασίας ήχου, φωτογραφίας και βίντεο.
- Βιντεοπροβολέας
- Πρόγραμμα δημιουργίας ιστολογίων για ανάρτηση και δημοσίευση των δημιουργικών εργασιών των μαθητών και τη δημιουργία δημόσιου διαλόγου στην ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα π.χ. συνεργασίες σχολείων).

4. Προαπαιτούμενες Γνώσεις

- Οι μαθητές διδάσκονται σε ένα προγενέστερο χρονικά στάδιο την επιλεγμένη διδακτική ενότητα από το σχολικό εγχειρίδιο και εισάγονται στον προβληματισμό και την οπτική του διερευνώμενου θέματος.
- Παράλληλα οφείλουν να διαθέτουν τουλάχιστον τις βασικές δεξιότητες χρήσης των προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου του Η/Υ: MS Word και του λογισμικού κατασκευής παρουσιάσεων power point.
- Απαραίτητη είναι επίσης η σχετική άνεση στην πλοήγηση ενός λογισμικού αλλά και του διαδικτύου.
- Τέλος αναγκαία είναι και γνώση της αγγλικής γλώσσας τουλάχιστον σε ένα ικανοποιητικό βαθμό.
- Για τη σύνθεση και ανάρτηση των εργασιών τους οι μαθητές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κατασκευάσουν ένα ιστολόγιο.

5. Τόπος Διεξαγωγής

Σχολική τάξη, εργαστήριο πληροφορικής.

6. Στοχοθεσία

6.1 Γνωστικοί

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να γνωρίσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ζωής στην Αθήνα ως τόπο-αναφοράς για τη ζωή των Ελλήνων στην αρχαιότητα
- Να διαπιστώσουν και να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι στην αρχαιότητα απαντούσαν στα καθημερινά προβλήματα της οικογενειακής και συζυγικής ζωής.

- Να αντιληφθούν το ρόλο και η θέση της γυναίκας στην αρχαία Αθήνα.
- Να ανιχνεύσουν και να ερμηνεύσουν τις διαφορές στην αντιμετώπιση και στη βίωση των ποικίλων καθημερινών θεμάτων και να σχολιάσουν τη διαφοροποιημένη έκφραση μέσα από συγκεκριμένα κείμενα και υπερκείμενα
- Να διαπιστώσουν, όσο είναι δυνατόν, ομοιότητες και διαφορές που εντοπίζονται μεταξύ εποχών, μέσα στο πλαίσιο ενός κοινού θέματος συγκεκριμένα του γάμου και της διαχείρισης του οίκου.

6.2 Παιδαγωγικοί:

- Να βιώσουν ένα «διαφορετικό» μάθημα, εισάγοντας την οπτική του φύλου στην επεξεργασία και τη διδασκαλία των κειμένων της Αρχαίας Ελληνικής.
- Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα ισότητας και να προχωρήσουν σε άρση των στερεοτυπικών αντιλήψεων που ενδεχομένως υπάρχουν
- Να επικοινωνήσουν με περισσότερα πολυτροπικά πλέον κείμενα που προβάλλουν τη σπουδαιότητα του αρχαίου κόσμου και συμβάλλουν στη δημιουργία μιας σφαιρικής εικόνας του αρχαίου κόσμου ενδιαφέροντας στο βαθμό που θα συνδέεται και με τη σύγχρονη ζωή και θα συμβαδίζει με τις ανάγκες του σημερινού νέου ανθρώπου.
- Να γνωρίσουν οι μαθητές τον πολύσημο χαρακτήρα της εικόνας και του πολυτροπικού κειμένου
- Να εργαστούν αποτελεσματικά σε ομάδες δουλεύοντας σε ανοιχτά περιβάλλοντα μάθησης που ευνοούν την κριτική διερεύνηση.

6.3 Τεχνολογικοί:

- Να εξοικειωθούν με την αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο, που σχετίζονται με το θέμα που διερευνούν.
- Να αντιληφθούν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς που θέτει το ηλεκτρονικό μέσο στην αναζήτηση και στον εντοπισμό ενός θέματος.
- Να είναι σε θέση να αξιοποιούν και να διαπραγματεύονται, σε συνεργασία με τον διδάσκοντα, τις πηγές πληροφόρησης που εντοπίζουν στο πλαίσιο του νέου γραμματισμού τους.
- Να αποκτήσουν επίγνωση για το περιεχόμενο και τον τρόπο μάθησης μέσω των ηλεκτρονικών μέσων, ώστε να εκμεταλλεύονται τις δυνατότητές τους με δημιουργικό και κριτικό τρόπο.

7. Μεθοδολογία

Υποβοηθούμενη ανακαλυπτική μάθηση που στηρίζεται στις αρχές της κατευθυνόμενης αυτενέργειας, της μαθητοκεντρικής και ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας. Ο μαθητής προσεγγίζει διερευνητικά το θέμα και απομακρύνεται από το παραδοσιακό μοντέλο του παθητικού δέκτη των πληροφοριών. Ο καθηγητής με τη σειρά του αναλαμβάνει το ρόλο του καθοδηγητή και συντονιστή υποβοηθώντας τη ενεργητική συμμετοχή των μαθητών εγκαταλείποντας την «από καθέδρας» διδασκαλία.

Η τάξη θα χωριστεί σε ομάδες των δυο-τριών ατόμων, ενώ θα καταβληθεί προσπάθεια ώστε να υπάρχει, σε κάθε ομάδα, ένας τουλάχιστον μαθητής που να είναι περισσότερος εξοικειωμένος με τη χρησιμοποίηση των ΤΠΕ (κυρίως στην πλοήγηση-αναζήτηση στο διαδίκτυο). Δεν θεωρείται σκόπιμο να ληφθεί υπόψη το γνωστικό επίπεδο του κάθε μαθητή. Καλό είναι να αποφεύγεται και η ομοιογένεια ως προς το φύλο, όπου αυτό δεν δημιουργεί προβλήματα.

Χρονική Διάρκεια: 4 Διδακτικές Ώρες

8. Προτεινόμενη πορεία Διδασκαλίας

Το βιβλίο –ανθολόγιο για τη Β΄ Γυμνασίου είναι δομημένο σε 7 επιμέρους θεματικές ενότητες. Για το συγκεκριμένο διδακτικό σενάριο επιλέχτηκε η 1^η θεματική ενότητα, τα κείμενα της οποίας αναφέρονται στην Αρχαία Αθήνα και συγκεκριμένα η 4^η υποενότητα με τίτλο «Ένα Ανδρόγυνο στην κλασική Αθήνα». Ως παράλληλα εμπλεκόμενα γνωστικά πεδία μπορούν να χρησιμοποιηθούν η Ιστορία, η Αρχαία Ελληνική Γλώσσα από το πρωτότυπο, η Νεοελληνική Γλώσσα, τα Εικαστικά και η Τεχνολογία.

Ο καθηγητής ή η καθηγήτρια παρουσιάζει στους μαθητές στη διάρκεια της πρώτης διδακτικής ώρας από το σχολικό βιβλίο Ανθολόγιο « Ανθρωποι και Τόποι », την επιλεγμένη ενότητα. Ακολουθεί ερμηνευτική προσέγγιση του κειμένου και επισήμανση των βασικών στοιχείων, αλλά και του διερευνώμενου θέματος. Οι μαθητές εντοπίζουν τα χωρία εκείνα του κειμένου που δίνουν πληροφορίες και συνθέτουν την εικόνα της γυναίκας στην κλασική Αθήνα, αλλά και τα διαφορετικά καθήκοντα ανδρών και γυναικών στο δημόσιο και ιδιωτικό βίο. Βασικός άξονας η ανάπτυξη ενός προβληματισμού σχετικά με την ισότητα των φύλων σ' όλους τους τομείς του κοινωνικού βίου.

Προϊδεασμένοι οι μαθητές εισάγονται την 2^η διδακτική ώρα στο εργαστήριο πληροφορικής και χρησιμοποιώντας το λογισμικό «Ο δημόσιος και Ιδιωτικός βίος», συνεργάζονται σε ομάδες και συλλέγουν πληροφορίες από την πολυμεσική εφαρμογή, βιώνοντας ένα «διαφορετικό» μάθημα. Απαντούν στα φύλλα εργασίας που τους έχουν δοθεί ενώ συνθέτουν και επεξεργάζονται τις πληροφορίες που περιέχονται μέσα από το λογισμικό.

Στην 3^η διδακτική ώρα οι μαθητές βρίσκονται και πάλι στο εργαστήριο πληροφορικής επισκέπτονται πλέον το δικτυακό τόπο του Βρετανικού Μουσείου και συμμετέχουν στο διαδραστικό περιβάλλον που έχει δημιουργηθεί σχετικά με την καθημερινή ζωή στην Αρχαία Ελλάδα. Αναλαμβάνουν οι ίδιοι οι μαθητές ρόλους και προσεγγίζουν βιωματικά τη ζωή ενός Αθηναίου και μιας Αθηναίας και μέσω της ενσυναίσθησης αντιλαμβάνονται με τον πιο άμεσο τρόπο τις διαφορές στη ζωή των δύο φύλων στο ιστορικό πλαίσιο της Αθήνας του 5^{ου} αι π.χ.

Τέλος την 4^η διδακτική ώρα οι μαθητές συνθέτουν το υλικό που έχουν συγκεντρώσει και παράγουν ένα πολυτροπικό κείμενο για να το αναρτήσουν στο ιστολόγιο του μαθήματος με προτεινόμενες ετικέτες : α) Η γυναίκα στην Αρχαία Αθήνα β) Ο γάμος γ) Τα καθήκοντα του συζύγου δ) τα καθήκοντα της συζύγου ε) Εικονικές αναπαραστάσεις . Ολόκληρο το υλικό ή μέρος αυτού μπορεί να παρουσιαστεί με τη χρήση βιντεοπροβολέα στην ολομέλεια της τάξης. Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων για την υλοποίηση του σεναρίου.

9. Προβλήματα-Δυσκολίες

Το παρόν διδακτικό σενάριο μπορεί να αντιμετωπίσει δυσκολίες στην υλοποίησή του εξαιτίας της χρησιμοποίησης ενός αγγλόφωνου δικτυακού τόπου του Βρετανικού Μουσείου, ως μέσου αναζήτησης πληροφοριών και προσπάθειας δημιουργίας διαδραστικού περιβάλλοντος μάθησης. Οι δυσκολίες μπορούν να αντιμετωπιστούν όμως τόσο από το απλό επίπεδο κατοχής της αγγλικής γλώσσας που απαιτεί η πολυμεσική εφαρμογή, όσο και από τη συνδρομή του καθηγητή των Αγγλικών στα πλαίσια της διαθεματικής προσέγγισης των γνωστικών αντικειμένων στο Γυμνάσιο .

Ο χρόνος υλοποίησης του διδακτικού σεναρίου ενδεχομένως να υπερβεί τις προτεινόμενες 4 διδακτικές ώρες, ώστε να ολοκληρωθούν οι εργασίες των μαθητών.

Τέλος οι δυσκολίες που τυχόν προκύπτουν με τη χρήση των ΤΠΕ, μπορούν να αντιμετωπιστούν και με την αλληλοδιδασκτική στήριξη των μαθητών στο πλαίσιο των ομάδων συνεργασίας που θα συγκροτηθούν στη διαδικασία υλοποίησης του σεναρίου, αλλά και με τη συμβολή του καθηγητή της πληροφορικής.

10. Αξιολόγηση

Με την ολοκλήρωση και παρουσίαση των τελικών εργασιών των μαθητών είναι θεμιτό να γίνεται η αξιολόγηση του προγράμματος τόσο από τους μαθητές , όσο και από τον επιβλέποντα καθηγητή. Οι γραπτές εργασίες από τα φύλλα εργασίας πιστοποιούν την αποτελεσματικότητα του σεναρίου με την επιτυχή ή όχι καταγραφή τους. Επιπλέον αξιολογείται θετικά η συμμετοχή των μαθητών στις διαδικασίες έρευνας και σύνθεσης του υλικού και η ανάπτυξη και βελτίωση του κριτικού και τεχνολογικού γραμματισμού τους.

11. Δυνατότητες Τροποποίησης-Προέκτασης

Το παρόν σενάριο μπορεί να αποτελέσει τη βάση για το σχεδιασμό κι την υλοποίηση ενός ευρύτερου διαθεματικού **project**, με τη εμπλοκή παράλληλα και άλλων διδακτικών αντικειμένων, όπως η αρχαία ελληνική γλώσσα από το πρωτότυπο, η ιστορία, η νεοελληνική γλώσσα, η λογοτεχνία και η αισθητική αγωγή. Ως θέμα του project μπορεί να οριστεί «**Οι αναπαραστάσεις των γυναικών στα κείμενα της αρχαίας και Νεοελληνικής γλώσσας στο Γυμνάσιο**» και στόχος να διερευνήσουν οι μαθητές τα πρότυπα γυναικών που προβάλλονται στα σχολικά βιβλία, να αποκωδικοποιήσουν στη συνέχεια το ρόλο αυτών των γυναικών μέσα στα ιστορικά συμφραζόμενα τους και να αντιληφθούν τις διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα, ώστε να προβληματιστούν για την άρση των στερεοτύπων που σχετίζονται με το φύλο.

Βιβλιογραφία

- Frey,K.(1998), «*Η “Μέθοδος project” : Μια μορφή συλλογικής εργασίας στο σχολείο ως θεωρία και πράξη Παιδαγωγική Εκπαίδευση*»,Αφοι Κυριακίδη.
- Vygotsky,L.(1998), «*Σκέψη και γλώσσα*», μτφρ. Α.Ροδή, Αθήνα, Γνώση.
- Διαθεματικό Ενιαίο πλαίσιο προγραμμάτων Σπουδών (2001), Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

- Κουτσογιάννης (επ.) (2001), *Πληροφορική - Επικοινωνιακή Τεχνολογία και Γλωσσική Αγωγή: Η Διεθνής Εμπειρία*, Θεσ/νίκη: ΚΕΓ.
- Νικολαΐδου Σ. και Γιακουμάτου Τ., (2001), *Διαδίκτυο και Διδασκαλία*, Κέδρος, Αθήνα.
- Ράπτης, Α & Ράπτη, Α. (2004), *Μάθηση και Διδασκαλία στην εποχή της πληροφορικής*, Αθήνα : Α. Ράπτης, τ.Α΄
- Στεφανόπουλος Θ., Αντζουλή Ε., Αρχαία Ελλάδα –Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο) Β Γυμνασίου. Βιβλίο μαθητή
- Στεφανόπουλος Θ., Αντζουλή Ε., Αρχαία Ελλάδα –Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο) Β Γυμνασίου. Βιβλίο καθηγητή
- Τσάφος Β. (2004), *Η Διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας και Γλώσσας. Για μια εναλλακτική μαθητεία στον αρχαίο κόσμο*, Μεταίχμιο: Αθήνα.
- Χοντολίδου Ε., (1999). Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας, στο *Γλωσσικός Υπολογιστής, Περιοδική έκδοση Του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας για τη Γλώσσα και τη Γλωσσική αγωγή*, Τομ 1, τευχ.1, σ. 115-118, Θεσσαλονίκη.
- Χουρμουζιάδης Ν. (1988): «Ένας Αθηναίος Θεατής στα εν Άστει Διονύσια», στο *Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Δεκαπέντε Ιστορίες Καθημερινότητας από τα Αρχαία Χρόνια ως την Εποχή μας*, Αθήνα.

Δικτυογραφία

<http://www.ime.gr/chronos/05/gr/society/index.html>

<http://www.ancientgreece.co.uk/>

<http://pi-schools.sch.gr/logismika1/gymnasio/>

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο φύλλο εργασίας

Παιδιά, ανοίξτε τον φάκελο στον υπολογιστή σας με τον τίτλο: «**Ιδιωτικός και Δημόσιος Βίος των Αρχαίων Ελλήνων**».

Κάντε κλικ στον **Ιδιωτικό Βίο** και δεξιά στην οθόνη, όπου γίνεται ο κέρσορας χεράκι πατήστε και αρχίστε τη περιδιάβαση σας στο λογισμικό, επιλέγοντας την **οικογενειακή ζωή**. Προσπαθήστε να αντλήσετε πληροφορίες για να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

Καταγράψτε τα καθήκοντα των γυναικών στην Αρχαία Αθήνα.

.....
.....Υπήρχε ελεύθερη πρόσβαση σ' όλους τους χώρους του σπιτιού; Σε ποιους χώρους επιτρεπόταν η είσοδος των ανδρών;

.....
..... Σε ποιους χώρους επιτρεπόταν η είσοδος των γυναικών.

..... Σε ποιο βαθμό συμμετείχαν οι γυναίκες στο δημόσιο βίο;

.....
..... Ποιες γυναικείες ασχολίες καταγράφονται μέσα από απεικόνιση των αρχαιολογικών ευρημάτων που διατρέχουν την οθόνη;

.....
..... Ποιος ο σκοπός των γάμων στην αρχαία Αθήνα;

.....
..... Ποια στοιχεία του γάμου νομίζετε πως επιβιώνουν ακόμη και σήμερα ;

.....
..... Καταγράψτε τις διαφορές που εντοπίζετε στο θεσμό του γάμου ανάμεσα στην κλασική περίοδο και τη σύγχρονη εποχή.

2^ο φύλλο εργασίας

Επισκεφτείτε το δικτυακό τόπο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού <http://www.ime.gr/chronos/05/gr/society/index.html>

και ακολουθήστε τη διαδρομή **κλασική εποχή – κοινωνία** Αφού διατρέξετε τα κείμενα με τους υπερδεσμούς προσπαθήστε να συλλέξετε στοιχεία ώστε να απαντήστε στα ακόλουθα ερωτήματα:
Ποιοι απολάμβαναν το δικαίωμα κα το ρόλο του Αθηναίου πολίτη;

.....
.....
Ποιες ομάδες στερούνταν πολιτικών δικαιωμάτων;

.....
.....
Ποια τα καθήκοντα μιας νεαρής γυναίκας όπως περιγράφονται στον Οικονομικό του Ξενοφώντα;

.....
.....
Σε ποια σημεία εντοπίζετε διαφορές ανάμεσα στις εύπορες και στις λιγότερο εύπορες Αθηναίες;

.....
.....
Καταγράψτε με τη μορφή ημερολογίου στον κειμενογράφο του Η/Υ τις υποχρεώσεις μιας Αθηναίας κόρης στον οίκο της.

.....
.....
Στη συνέχεια, επισκεφτείτε την κεντρική σελίδα του Βρετανικού Μουσείου <http://www.ancientgreece.co.uk/> και αφού επιλέξετε **Daily life (καθημερινή ζωή)** από τις επιλογές που σας δίνονται, στην συνέχεια επιλέξτε **Story** και στο διαδραστικό περιβάλλον που δημιουργείται επιλέξτε έναν Αθηναίο και μία Αθηναία. Παρακολουθείστε τις παράλληλες ζωές ενός αγοριού κα ενός κοριτσιού στην αρχαία Αθήνα διατρέχοντας το πολυτροπικό κείμενο με τους υπερδεσμούς και απαντήστε στα ακόλουθα ερωτήματα:

α) Με ποια σύμβολα ανακοινώνονταν η γέννηση ενός αγοριού και ενός κοριτσιού στην αρχαία Αθήνα.

.....
β) Ποια η σημασία των συμβόλων αυτών;

.....
.....
Σε ποια σημεία εντοπίζετε τις κυριότερες διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα;

.....
.....
Στο τέλος δημιουργείστε έναν πίνακα και συμπληρώστε τα διαφορετικά χαρακτηριστικά και για τον άνδρα και για τη γυναίκα..